

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ**

галузь знань 23 Соціальна робота
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма бакалавр
(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННІПІ

28 серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

СУМИ 2024

Розробники:

ГОНЧАРЕНКО Олена Володимирівна, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри соціальної роботи і менеджменту
соціокультурної діяльності;

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної
роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент

Анжела ПОЛЯНИЧКО

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД КЛІЄНТА»**

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	бакалавр	Обов’язкова
		Рік підготовки
		III-й
		Семестр
		V-й
		Лекції
		26 год.
		Практичні, семінарські
		28 год.
		Самостійна робота
Загальна кількість годин – 120		64 год.
		Консультації:
		2 год.
		Вид контролю: залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Інноваційні моделі надання соціальних послуг» полягає в ознайомленні студентів із державною системою надання соціальних послуг; інноваційними проектами соціальних послуг для вразливих груп населення, які були розроблені та впроваджуються у різних соціальних агенціях.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Інноваційні моделі надання соціальних послуг» має міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки з іншими навчальними дисциплінами: «Вступ до спеціальності та деонтологія», «Спеціалізовані соціальні служби», «Технології соціальної роботи», «Гендерна педагогіка», «Актуальні проблеми соціальної роботи в Україні», «Соціальна політика в Україні», «Соціальна робота в територіальній громаді» тощо.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 1	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування завдань спеціальності, відтворювати факти (дати, події, принципи й закономірності суспільного розвитку), встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами, робити висновки, аргументувати свої думки.
ПРН 2	Грамотно висловлюватися в усній та писемній формі, використовувати мову професійного спілкування, пояснювати й характеризувати факти і явища державною та іноземними мовами.
ПРН 4	Давати визначення і виокремлювати основні поняття, використовувати власні приклади для ілюстрації відповідей, знаходити спільні риси та відмінності при порівнянні фактів, явищ, характеризувати соціальні явища.
ПРН 5	Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
ПРН 6	Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
ПРН 7	Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
ПРН 8	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички.
ПРН 9	Практикувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.
ПРН 10	Визначати зміст діяльності, зв'язки та межі компетенції установ та закладів соціального захисту, соціальних служб, інших організацій.
ПРН 11	Використовувати методи діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

ПРН 12	Застосовувати методи соціальної роботи в конкретних умовах взаємодії з клієнтом.
ПРН 13	Обґрунтовувати необхідність соціальних змін, прийняття практичних рішень щодо покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
ПРН 14	Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
ПРН 15	Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
ПРН 16	Використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів. творчі здібності до формування принципово нових ідей.
ПРН 17	Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.
ПРН 18	Демонструвати знання основних етапів становлення і розвитку соціальної роботи як науки та практичної діяльності, нормативно-правової бази соціальної роботи та соціального забезпечення.
ПРН 19	Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, гендерних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
ПРН 20	Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
B	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь.
C	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки.
D	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в

	обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
E	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
F	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни
FX	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки

Розподіл балів

Поточний контроль							Разом	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7		
Поточний контроль							70	100
10	10	10	10	10	10	10		
Контроль самостійної роботи							30	
4	4	4	4	4	4	6		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; екзамен.
- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;
- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні та організаційно-правові засади надання соціальних послуг. Визначення основних понять: соціальні послуги, складні життєві обставини, вразливі групи населення. Мета та основні принципи надання соціальних послуг. Об'єкти (отримувачі соціальних послуг) та суб'єкти (надавачі соціальних послуг). Правові засади надання соціальних послуг. Види соціальних послуг. Державні стандарти надання соціальних послуг.

Тема 2. Поняття інновацій у сфері соціальної роботи і надання соціальних послуг. Актуальність інновацій у сфері надання соціальних послуг вразливим категоріям населення. Визначення поняття «інновації у соціальній роботі». Соціальне замовлення і соціальний контракт як провідні соціальні інновації у сфері надання соціальних послуг. Етапи формування інноваційної практики соціальної роботи з вразливими групами.

Тема 3. Інтегровані соціальні служби як інноваційна модель надання соціальних послуг. Сутність понять «інтеграція»; «інтегрований підхід». Поняття інтегрованих соціальних служб. Типологія інтегрованих соціальних служб.

Тема 4. Представництво (адвокація) прав та інтересів клієнтів соціальних установ. Представництво у соціальній роботі. Види представництва інтересів клієнтів у соціальній роботі. Складові процесу представництва (стратегічне планування, процес здійснення представництва, професійні навички, створення самокерованої групи).

Тема 5. Поняття менторства як інноваційної технології надання соціальних послуг. Сутність менторської діяльності. Типи і види менторингу. Поняття суб'єктів менторської діяльності: ментор і менті.

Тема 6. Діяльність «Університетів третього віку» як інноваційна соціально-освітня послуга для громадян похилого віку. Сутність соціально-освітньої послуги «Університет третього віку». Основні завдання створення університету третього віку. Організація та зміст освітньої діяльності громадян похилого віку у вітчизняних «Університетах третього

віку. Зарубіжний досвід залучення громадян похилого віку до освітньої діяльності в «Університетах третього віку».

Тема 7. Досвід впровадження інноваційних моделей надання соціальних послуг в Україні. Інноваційні просвітницькі послуги. Проект просвітницько-профілактичної роботи «Жива бібліотека», бібліотеки на колесах («читацький транспорт»), «Електро-лектор». Досвід діяльності «Соціального офісу» як інноваційної моделі надання соціальних послуг. Досвід упровадження проекту соціальних таксі. Особливості функціонування мобільних пунктів обігріву. Досвід упровадження соціального патрулювання. Сутність кейс-менеджменту. Особливості мотиваційного консультування.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Усього	В тому числі			
		лекції	практ	конс	самост
Тема 1. Теоретичні та організаційно-правові засади надання соціальних послуг	17	4	4		9
Тема 2. Поняття інновацій у сфері соціальної роботи і надання соціальних послуг	17	4	4		9
Тема 3. Інтегровані соціальні служби як інноваційна модель надання соціальних послуг	17	4	4		9
Тема 4. Представництво (адвокація) прав та інтересів клієнтів соціальних установ	17	4	4		9
Тема 5. Поняття менторства як інноваційної технології надання соціальних послуг	17	4	4		9
Тема 6. Діяльність «Університетів третього віку» як інноваційна соціально-освітня послуга для громадян похилого віку	17	4	4		9
Тема 7. Досвід впровадження інноваційних моделей надання соціальних послуг в Україні	16	2	4		10
Усього годин	120	26	28	2	64

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні та організаційно-правові засади надання соціальних послуг	4
2.	Поняття інновацій у сфері соціальної роботи і надання соціальних послуг	4
3.	Інтегровані соціальні служби як інноваційна модель надання соціальних послуг	5
4.	Представництво (адвокація) прав та інтересів клієнтів соціальних установ	5
5.	Поняття менторства як інноваційної технології надання соціальних послуг	5
6.	Діяльність «Університетів третього віку» як інноваційна соціально-освітня послуга для громадян похилого віку	5
7.	Досвід впровадження інноваційних моделей надання соціальних послуг в Україні	
Всього		28

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Адвокація : методические рекомендации / [отв. ред. Т. Дешко]. К. : «Альянс», 2005. 148 с.
2. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги : навчальний посібник / К. В. Дубич. К. : «Слово», 2015. 224 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / [2-ге вид. / за заг. ред. проф. І. Д. Звереві]. Київ, Сімферополь : «Універсам», 2013. 536 с.
4. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 р., № 966-IV.
5. Іванова О. Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти : курс лекцій / О. Л. Іванова. К. : «Академія», 2003. 107 с.
6. Інноваційні моделі надання соціальних послуг (Проекти Українського фонду соціальних інвестицій) / [за ред. Н. М. Шкуратової]. Т. 2. К. : ЛДЛ, 2007. 159 с.
7. Інноваційні моделі надання соціальних послуг (Проекти Українського фонду соціальних інвестицій) / [за ред. Н. М. Шкуратової]. Т. 3. К. : ЛДЛ, 2007. 159 с.
8. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи і соціальної політики в Україні : навчальний посібник / Н. І. Кривоконь. Чернігів : Чернігівський державний технологічний університет, 2012. 320 с.
9. Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям в громаді: узагальнення досвіду проекту : інформаційно-методичні матеріали / [за заг. ред. О. В. Безпалько]. К., 2007. 144 с.

Додаткові:

1. Адвокасі : практичний посібник / упоряд. Г. Кіященко. К., 2009. 103 с.
2. Адвакація у профілактичній освіті : посібник для активістів неурядових організацій / [О. В. Березюк, К. Візін, Т. В. Воронцова, І. В. Гарбузюк та ін.]. К. : «Здоров'я через освіту», 2014. 64 с.
3. Андерсон В., Безверха А. Проведення адвокатських медіа-кампаній: стратегія активних дій. К.: «Відродження», 2010. 102 с.
4. Ампілогова Л. Інноваційна освітня діяльність – вимога часу. Завуч. 2003. № 11. С. 4–5.
5. Баханов К. О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі. Запоріжжя, 2000. 160 с.
6. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі : навчальний посібник. К. : «Центр учбової літератури», 2009. 208 с.
7. Борецька Н. П. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми. Донецьк, 2001.
8. Вступ до соціальної роботи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича]. К. : Академвидав, 2005. 304 с.
9. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» у редакції від 22.03.2002 р., № 2334-III.
10. Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» від 01.06.2000 р., № 1768-III.
11. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 р., № 2017-III.
12. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 р., № 966-IV.
13. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21.06.2001 р. № 2558-III.
14. Інновації у соціальних службах : навчально-методичний посібник / [за ред. Т. В. Семигіної]. К. : «Пульсари», 2002. 168 с.
15. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації : навчально-методичний комплекс / [автор.-упоряд. : О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та інші]. / [за заг. ред.: І. Д. Звереві, Ж. В. Петрочко] К. : «Фенікс», 2007. 528 с.
16. Капська А. Й. Соціальна робота : навчальний посібник. К. : «Слово», 2011. 400 с.
17. Карпенко О. Г. Теорія та практика соціальної роботи : навчальний посібник. К. : «Слово», 2015. 408 с.
18. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : навчально-методичний посібник. К. : «Слово», 2011. 248 с.
19. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Переліку соціальних послуг, що надаються особам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть їх самостійно подолати» від 03.09.2012 р., №537.
20. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про порядок розроблення державного стандарту соціальної послуги» від 16.05.2012 р., №282.

21. Освітні технології / [за ред. О. М. Пехоти]. К., 2001. 256 с.
22. Порядок надання щомісячної грошової допомоги малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним. Затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 02.08.2000 р., № 1192.
23. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб)» від 21.11.2003 р., № 896.
24. Рівний рівному : посібник для менторів / [уклад. О. Іванік]. К. : «Інша освіта», 2015. 57 с.
25. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії реформування системи надання соціальних послуг» від 08.08.2012 р., 3556-р.
26. Соціальні послуги в Україні: сьогодення та перспективи : методичний посібник / Т. В. Семигіна, К. С. Міщенко, Т. Г. Кіча та ін. К. : ВК «Зірка», 2007. 52 с.
27. Сташків Б. І. Право соціального обслуговування : навчальний посібник / Б. І. Сташків. К. : Знання, 2007. 567 с.
28. Стецьков О. В. Представництво прав та інтересів клієнтів соціальних установ / О. В. Стецьков, В. М. Турський. К. : «Спілка матерів «Сонячний промінь», 2001. 56 с.
29. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність : навчальний посібник / В. В. Химинець. Тернопіль : «Мандрівець», 2009. 360 с.
30. Ягодка А. Г. Соціальна інфраструктура і політика : навчальний посібник / А. Г. Ягодка. К. : КНЕУ, 2000. 212 с.

Інформаційні ресурси:

1. Благодійна організація «Громадський фонд «Суми» : [офіційний сайт] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fond.sumy.ua/>.
2. Громадська організація «Батьки охворих дітей-інвалідів» : [офіційний сайт] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sogo-bodi.edukit.sumy.ua>.
3. Києво-Святошинський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sotsslujba.wixsite.com/help/about_us.
4. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. К. : «Україна», 1996. 56 с.
5. Короткий курс лекцій з дисципліни «Технологія соціальної роботи» [текст] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://studme.com.ua/1584072013167/sotsiologiya/tehnologiya_sotsialnoy_raboty.htm.

6. Комунальна установа Сумської обласної ради «Центр оздоровлення, відпочинку і туризму» : [офіційний сайт] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://socvot.sumy.ua/>.
7. Світлична Т. В. Розвиток інтегрованих соціальних служб як інноваційної моделі надання соціальних послуг населенню / Т. В. Світлична. // Державне будівництво. – 2009. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVu_2009_1_29.
8. Слово і діло : [офіційний сайт] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.slovoidilo.ua/publikacii/infografika>
9. Служба раннього втручання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://phmcsssdm.okis.ru/srv.html>.
10. Центр «Промінь надії»: система захисту дітей без інтернатів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hopeandhomes.org.ua/projects/4f03fce262708/>.
11. Юридичний портал України : [офіційний сайт] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.lawportal.com.ua.
12. Varota [офіційний сайт] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://varota.com.ua/2017/11/28/socialni-viplati-vid-derzhavi-yak-zrostut-socstandarti-z-1-gradnya-v-ukra%D1%97ni/>.